

REGISTERBLAD

Namn och datum: K Larsson (880627), Jeanette Erlandsson (000516)

OMRÅDE AV RIKSINTRESSE FÖR NATURVÅRD I HALLANDS LÄN

Områdesnummer och namn: NN 21 KROKÅNS DALGÅNG

Kommun: Laholm

Karta: 4C SO, 4C NO

Läge:

Areal: 1700 ha

Naturgeografisk region: 11 Sydsvenska höglandets och smålandsterrängens myrrika västsida

Regionindelning för sjöar och vattendrag: Huvudavrinningsområde 98 Lagan

Landskapsform: Kullig terräng med relativ höjd 20-50 m

Riksvärde

Geovetenskap		
Odlingslandskap	Naturbetesmark	Flora
Våtmarkskomplex	Topogent kärr	Flora Fauna
	Svagt välvd mosse	
	Mad vid vattendrag	
	Bevuxen sjö	
Naturskog	Flora	
	Fauna	

Värdeomdöme: Krokåns dalgång har ett stort geovetenskapligt värde genom det utomordentligt väl utbildade systemet av rullstensåsar m m. Åssystemet är unikt för länet.

Bollaltebygget utgör ett representativt odlingslandskap i skogsbygd.

Våtmarkskomplexet vid Killeberg är ett mångformigt och värdefullt område som är i princip orört . Området har också högt värderade topogena kärr, svagt välvda mossar, mad vid vattendrag och bevuxen sjö. Dessutom finns här stora botaniska och ornitologiska värden.

Huvudkriterier:

A Område som särskilt väl visar landskapets geologiska utveckling såväl som framstående exempel på

våtmarkskomplex som särskilt väl visar landskapets utveckling.

B Väsentligen opåverkat våtmarksområde

D Område med mycket rik flora/fauna

Förutsättningar för bevarande: Rullstensåsar och andra isälvsavlagringar i området bör skonas från grustäkt och annan exploateringsverksamhet som hotar de geologiska värdena. Granplantering bör ej ske på väl utbildade eller i landskapet framträdande rullstensåsar. Områdets värde kan påverkas negativt av t ex täktverksamhet, schaktning, vägbyggnad, bebyggelseexploatering.

Fortsatt jordbruk med åkerbruk, naturvårdsinriktad betesdrift och skötsel av landskapselement. Restaurering av naturbetesmarker. Områdets värden kan påverkas negativt av: minskad eller upphörd jordbruks/betesdrift, skogsplantering av jordbruksmark, energiskogsodling, igenväxning, spridning av gifter eller gödselmedel, nydikning, luftledning.

Bevarandet av våtmarkernas värde kräver att områdets hydrologi skyddas mot dränering, vattenreglering, dämning och torvtäkt. Avverkning av sumpskogar, skogar på fastmarksholmar och i kantzoner kan skada naturvärdena.

Säkerställande:

Områdets huvuddrag: Krokån rinner i nord-sydlig riktning genom östra delen av Laholms kommun i den sydvästligaste utlöparen av sydsvenska höglandet och mynnar i Lagan vid Knäred. På ömse sidor om Krokåns slingrande lopp finns ett väl utbildat system av rullstensåsar, av vilka ett par har en längd av ca 2 km. Förutom de typiskt getryggsformade rullstensåsarna, vilka ibland höjer sig 10-15 meter över omkringliggande marker, finns ett kameområde med ett otal åskullar med mellanliggande åsgropar samt mer eller mindre oregelbundna former med grus och sandavlagringar. På några av rullstensåsarna är årstidsvariationerna i materialets avsättning tydliga. Barrskogar, fr a tall, dominerar i området. Även lövbekväxt med bl a bok och ek samt öppna enbuskbevuxna ljunghedar förekommer.

Bollaltebygget utgör ett representativt odlingslandskap med en värdefull helhetsmiljö i skogsbygd. Unik och välbevarad kringbygd gårdsanläggning från 1700-tal, av sydsvensk typ med högloftsstuga. Omgivande kulturlandskap med bevarad ljunghed, en rest av tidigare vidsträckt, öppna utmarker i bygden, vidare fägata, betesmarker och stengärdesgårdar. Skvaltkvarn vid Blandkan.

Området vid Killeberg är ett värdefullt komplex av olika våtmarkstyper i anslutning till Killebergsån, Killebergssjön och övre delen av Blankan. Blankan rinner längre ned ut i Krokån. Området har högt värderade topogena kärr och svagt välvda mossar. Här utbreder sig mycket stora, öppna mader på ömse sidor åfåran. Särskilt mäktiga är maderna längs Killebergsåsträckan. Vegetationen kan beskrivas som sumpkärr av starr-örttyp, starrmjukmattekärr och fuktängar av blååteltyp. Killebergssjön är delvis bevuxen med vassar av flaskstarr. Maderna och sjön omges av tämligen plana mossar av såväl öppen som tallbevuxen typ, samt av svagt sluttande kärr. Ett större antal små fastmarksöar sticker upp norr och öster om sjön och bildar en mosaik med våtmarken. Söder om sjön ingår ett större fastmarksparti i objektet. Dessa är bevuxna med barrskog.

Floran i Killebergsområdet är intressant med bl a strängstarr, gräsull och kärrull i maderna strax söder om landsvägen i norr. Vid Killebergssjön växer klockgentiana samt sjötåtel (enda kända växtplats i Halland). I området finns också häckande grågås samt förmodad häckning av storlom. Trana och sångsvan rastar vår och höst. Längst i söder rinner Blankan en knapp kilometer genom en ravinartad dalgång med branta stränder. Ett avsnitt har karaktären av

trång canyon med klippstränder. Ån bildar här en serie forsar. Omgivande mark är rikblockig, bevuxen med orörd blandskog av tall, björk, bok m m.

Anmärkningar: Länsstyrelsen har i skrivelse till Naturvårdsverket (010605 resp 010613, d.nr 240-2631-99) förtydligat att arealen i beslutet är felaktigt angiven och ska vara 1652 ha (avrundat 1700 ha) Ligger hos NV för hantering.

Klass 1-område i våtmarksinventeringen, VMI ID: 04C5J01.

Område nr 90, 91, 93, 94, 95, 110, 112 i länsstyrelsens naturvårdsprogram för Hallands län (Laholms kommun).

Klass 1-område i den översiktliga grusinventeringen för Laholms kommunblock

Ingår i nationell bevarandeplan för odlingslandskapet (objekt N8101) och i länsstyrelsens program för bevarande av natur- och kulturmiljövärden i odlingslandskapet (objekt 81-33).

Bollaltebygget berör riksintresse för kulturminnesvården, nr KN 38 Bollaltebygget.

Referenser: *Länsstyrelsen, 1971.* Översiktlig grusinventering i Laholms kommunblock.

Länsstyrelsen, 1977. Natur i Hallands län

Länsstyrelsen, 1978. Krokåns dalgång - naturvårdsinventering och åtgärdsförslag. Medd. nr 1978:8.

Länsstyrelsen i Hallands län, 1994: Bevarandeprogram för odlingslandskapets natur- och kulturmiljövärden. Länsstyrelsen 1994:11. Halmstad.

Naturvårdsverket, 1996: Nationell bevarandeplan för odlingslandskapet. Stockholm.

Länsstyrelsen i Hallands län 1985. Våtmarker i Hallands län, meddelande 85:1.

Länsstyrelsen 1997. Naturvårdsprogram för Hallands län - Laholms kommun.

Länsstyrelsen, 1988. Områden av riksintresse för naturvård - Hallands län.

Länsstyrelsen, 1988. Områden av riksintresse för kulturminnesvård - Hallands län.